

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirakstjóri: Krísjan Dahl
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov

Bláðitók: Randi Jacobsen - Dagny
Joensen - Tórfim Smith -
Hilmar Jan Hansen -
Jústinus Eldesgaard

Útgevarar: P/T Sosialurin
Útseting: P/T Sosialurin
Prent: P/T Pressan 1981

Bústaður: Argjavegi 28
Argjum
Telefon: 11828

Postadr.: Póstmegi 78
110 Tórshavn
Telefax: 14728

Talan er um menniskju - Føroya fólk

**»Sethúsaloysnin« er ikki
nóg mikið og annað
munagott má gerast**

Ferð eftir ferð hevur Sosialurin víst á, at støðan hjá nógvum sethúsaeigarum er trupul. Somuleiðis hevur blaðið heitt á figgingarstovnar og myndugleikar um at bera so í bandi, at fólk kláraðu at sita í sínum egnum húsum. Men higartil til fánýtis.

Tá figgingarstovnar nýggjarsaftan boðaðu frá rentulækking og øðrum tilboði, høvdu óivað nógv roknað við nókrum øðrum. Kanska roknaðu fólk við størri rentulækking, generellari niðurfrysing ella eini generellari avskrivning.

Tað ljóðar av nógvum, tá sagt verður, at »loysnin« merkir 15-17.000 krónur - ella heilt upp í 30.000 krónur, um allir møguleikar verða nýttir fult út. Men her eru nógv »men«.

Tøluni eru bruttotól - altsó fyrri skatt - so netto er bara talan um einar 500 krónur um mánaðin fyrri eitt húski, sum skyldar eina stívliga millión, sambært álítandi útrokn-

ingum.

Harafturat skal havast í huga, at tað er sera dyrt í longdini at leingja eitt lán. Fer ein lantakari, sum byggi í áttatiárum, og t.d. hevur eini 15 ár eftir at gjalda, at leingja eitt lán upp í 30 ár, kann hann rokna við at skula gjalda eina hálva millión eyka í rentuútreiðslum. Og ikki er serliga hugaligt at vita sær tað, at tú skalt gjalda hetta góða lán, til tú ert eini 60-70 ár.

Lat okkum sláa fast, at støðan er trupul, men latum okkum eisini sláa fast, at talan er um menneskju. Um familjur við børnum, sum síggja, at lívsgrundarlagið er hótt og at heimið syndrast. Og av hesum stendst ampi og tregi, níðandi dagar og svøvnleysar nætur. Tí má og skal okkurt gerast, um ikki moralska forfallið verður fullkomið og ein fólkappreistur tekur seg upp fyrr ella seinni í ár.

Ein generell avskrivning er ikki serliga hugaligt, tí hon rakar so ónaturliga órættvíst. Onkur hevur kanska bygt bílga, roynt at góðið hvørjum sitt skjótast tilber, og hevur annars lívað og brúkt innan tann karm, sum inntøkan hevur sett - sjálvt við marglætis-ørskapinum í áttatiárunum í huga.

Grannin hevur kanska hinvegin

byggt dyrt og figgið bil og bát í húslánum, sum var heilt vanligt í áttatiárum. Men nú er inntøkan minkað, annar hjúnafelagin er kanska arbeiðsleysur, og tey klára ikki skyldurnar.

Nú mæla tey til, at bankarnir avskriva skuld, tí tey klára seg ikki. Bankarnir hava jú fingið peningainnspræning í sambandi við burturleggingar upp á sethús, so hví ikki avskriva, spyrja tey.

Men hvat sigur grannin. Spyr hann ikki, hví skal eg gjalda - umvegis skattin - fyrri marglæti hjá hinum, sum ikki dugdu sær hógv? Tí er ein avskrivning ódámilig, líka mikið um hon er individuell ella um hon er generell.

Hetta er støðan í nógvum færum, men langt frá øllum. Tað eru eisini tey, sum hava bygt bílga, men eru vorðin arbeiðsleys og klára heldur ikki at gjalda eina skuld, sum er hálv millión ella minni.

Á hesum stað skal ikki verða sagt, at figgingarstovnar ikki kundu havt lækkað rentuna meiri, men enn vita vit ikki, hvussu beinasamir teir eru í sambandi við at niðurfrysta skuld, og hvussu stóran týðning hetta fær fyrri sethúsaeigarar.

At tosa um, at sethúsavirðið er

300.000 krónur ella 500.000 krónur er ikki rætt. Talan var um eina meting av pantvirðinum hjá einum banka. Somuleiðis er burturvið at tala um, at bankarnir hava avskrivað niður til hetta virðið. Bankarnir hava av roknskaparligum ávum, og eftir kravi, sett pening av móti tapi, ella burturlagt, sum sagt verður. Og ikki fyrr enn eitt tap er ássannað, verður peningurin avskrivaður.

Í sambandi við at fyrireika »sethúsaloysnina« hava figgingarstovnar roknað út, hvussu nógv eitt húski skal hava fyrri at klára seg. Sambært teimum loyniligu tølunum skal eitt meðal húski - eftir skatt - hava umleið 4.500 krónur til mat, klæði o.a. neyðugt. Harafturat koma einar 5-6.000 krónur til fastar útreiðslur sum olju, el, telefon, tryggingar, sjúkrakassa, fakfelagsgjald, barnagarð o.a.t.l. Harafturat kemur býli.

Tí er ikki so ringt hjá landsstýrinum at áseta hungursmark. Hevur eitt húski ikki áleið hesa upphædd, tá útreiðslurnar til býli - eftir avtalu við figgingarstovnar - eru tiknar frá, má tað almenna koma inn í myndina, til onnur loysn - t.e. minni kommunuskattur - er funnin. Tað ber bart út ikki til at reka fleiri fólk út úr húsunum, út í vónloysi ella av landinum. Tað mugu og eiga landsins myndugleikar at gera sær greitt.

**Tórstein Pállsson, íslendur
fiskimálaráðharri:**

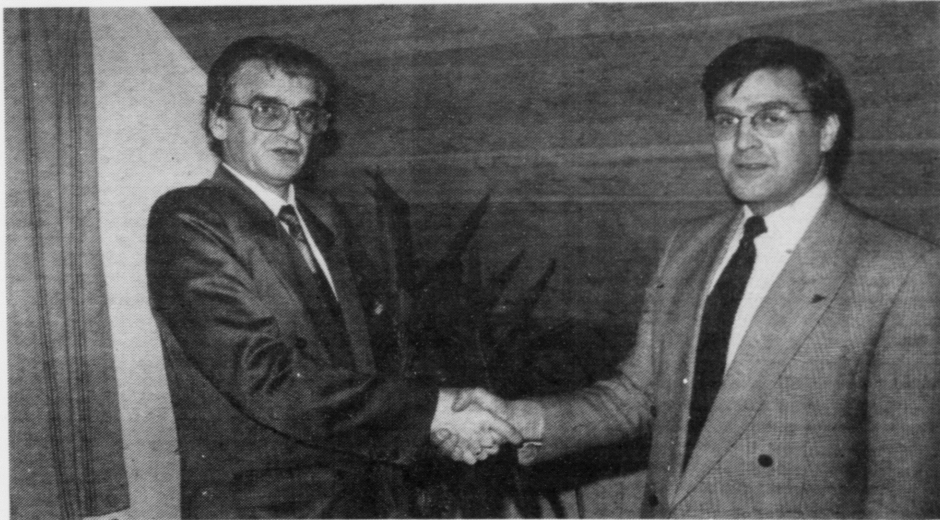
Føroyingar eiga ikki at bera ótta fyrri handilskvotum

Íslendingar hava havt góðar royndir av eini skipan við umsetilgum kvotum sigur íslendski fiskimálaráðharrin, Tórstein Pállsson við Tíðindablaðið Sosialin. Hann hevur júst vitjað í Føroyum, har hann og føroyski starvsfelagi hansara, Tummas Arabo endurnýggjaðu avtaluna millum londini um sínámillum fiskiveiði

6. januar var fundur millum umboð fyrri íslendskar og føroyskar fiskivinnu- myndugleikar í Tinganesi. Formaður fyrri íslendsku sendinevndini var Þorstein Pállsson, fiskimálaráðharri, og fyrri føroysku Thomas Arabo, landsstýrismaður.

Partarnir umrøddu før-

oyska fiskiskapin í íslendskum sjógv og íslenska fiskiskapin í føroyskum sjógv í 1993. Viðvíkjandi veiðumøguleikum í 1994 samdust partarnir um at miða ímóti móguleikum á sama stigi sum í 1993. Báðir partar skulu endaliga samtykkja av-

»Vit hava havt vinabond millum londini í mong ár, og tey fara vit ikki at slíta nú segði íslendski fiskimálaráðharrin við føroyska starvsfelag sín í Tinganesi í farna viku. Mynd jan

taluna í næstu viku.

Partarnir fóru ígjøgnum samstarvið um fiskirannsóknir og teir fiskastovnar, sum eru á havleiðunum hjá báðum. Semja var um at taka stig til at fáa í lag samstarv við onnur lond, sum partarnir hava fiskastovnar saman við, serliga viðvíkjandi norðhavssildini. Dentur varð lagdur á tørvin á at samskipa fiskirannsóknir á víðu havleiðunum vestan

fyrri fiskimarkið hjá báðum londum.

Partarnir umrøddu sjónarmiðini viðvíkjandi at gagnnýta hval og kóp, serliga seinastu gongdini í al-tjóða hvalaveiðunevndini, IWC, umframt arbeiðið í NAMMCO og øðrum al-tjóðafelagsskapum.

»Vit vita, at føroyingar eru í stórum trupulleikum. Tað eru vit eisini. Men vit vilja hava gott samband

við føroyingar, sum vit hava havt vinabond við í mong ár.

Tí er tað mín avgerð at skjóta upp fyrri íslendsku stjórnini at endurnýggja avtaluna sigur Tórstein Pállsson.

Tað er semja í fiskivinnunevndini í íslenska altinginum um at endurnýggja avtaluna, men mótstøðan innan vinnuna er stór, hetta tí at toska-

kvotarnir eru nógv skerd.

Tórstein Pállsson sigur seg annars vera sera nøgdan við ES-avtaluna, sum kom í gildi á nýggjárið. Hetta er avtalan við ES, sum gevur íslendingum tollfrælsi fyrri allar fiskavørur.

Íslendski fiskimálaráðharrin sigur, at tað er ikki á skránni í Íslandi at søkja

Framhald á síðu 5